

Ådalen 31

Ruotsi 1969. **Tuotantoyhtiöt:** Svensk Filmindustri. **Ohjaus, Leikkaus, Käsikirjoitus:** Bo Widerberg. **Kuvaus:** Jörgen Persson. **Musiikki:** Adolphe Degenyter, Wilfred Burns, Duke Ellington, Karl-Gustaf Lundin. **Pääosissa:** Peter Schildt (Kjell Andersson), Kerstin Tidelius (Karin), Ronald Hedlund (Harald), Marie de Geer (Anna Björklund), Anita Björk (Hedvig Björklund), Olof Bergström (Olof Brjörklund), Jonas Bergström (Nisse), Tommy Holmström (kommun-

istyöläinen), Pierre Lindstedt, Gunnar Norberg (työväen johtaja), Olle Björling (lakonmurtaja), Stefan Feierbach (Åke), Martin Widerberg (Martin), Elisabet Wallin (Nissen toinen tyttö), Rolf Tourd (Sune Pålman), Martin Fahlén (kapteeni Mesterton), Sölve Forssell (alkoholisoitunut työläinen), Hedvig Johansson (Elin). **Helsingin ensiesitys:** 16.1.1970 Maxim. **VET** 78131 – 3150 m / 115 min

Ådalen 31 perustuu murhenäytelmään, joka sattui samannimisessä norrlantilaisessa teollisuusyhteisössä 14.5.1931, jolloin mielenosoituskulkukeen viisi työläistä ammuttiin kuoliaaksi. Paikkakunnan sahatyöläiset olivat olleet lakossa kuukausia, pidettiin mielenosoituksia ja lopulta konservatiiviset vallanpitäjät kärjistikivät jo ennestään kriittisen tilanteen kutsumalla lakonmurtajia. Kohtalokas mielenosoitus oli työläisten vastaisku, siihen osallistui runsaat 3000 ihmistä.

Widerberg keskittää konfliktin yhteen perheeseen: Harald Anderssoniin, hänen vaimoonsa ja lapsiinsa. Kjell on leikkauspiste kahden vastakkaisen leirin välillä. Hän seurustelee isännöitsijäperheessä, jonka rouva haluaa sivistää älykästä ja tunteikasta työläispoikaa opettamalla tälle musiikkia ja taidetta. Mutta kun Kjell rakastuu talon tyttäreen Anneen ja äiti saa tietää että tyttö on raskaana, hyväntahtoisuus loppuu. Liitto yli luokkarajojen ei ole ajateltavissa.

Kjellin ja Annen romanttinen rakkaustarina on yksi niitä piirteitä, joista puhdasoppisimmat marxilaiset arvostelivat Widerbergiä. Monet olivat sitä mieltä, että Widerberg on liian suuressa määrin idyllisoinut ja yksityistänyt niitä vastakohtaisuuksia, jotka muodostavat draaman ytimen, ja siirtänyt katsojan huomion pois keskeisistä poliittisista argumenteista, jotka liittyvät luokkataisteluun.

Toisaalta Widerbergin menetelmä nostaa esiin joukko läheltä nähtyjä ihmiskohtaloita vahvistaa samaistumisen, ymmärtämyksen ja myötäelämisen mahdollisuuksia. Rakkaustarinalla Widerberg on itse asiassa halunnut ilmaista unelman yhtenäisyydestä toisenlaisessa yhteiskunnassa. Kjell oppii soittamaan Chopinia ja "Für Elisen", mutta samaan aikaan hän harjoittelee Internationalea ja muuta työväenmusiikkia työläisorkesterin kanssa.

Idylli on julman ironinen kehys verisille tapahtumille. On toukokuu ja norrlantilaismaisema kukkii. Kjellin äiti pesee pyykkiä ja siivoaa talossa. Mielenosoitukseen lähtevä Harald saa ylleen puhtaan valkoisen paidan. Hän on yksi niitä jotka saavat surmansa sotilaiden luodeista. "Meillä ei ole varaa surra", sanoo Kjell, kun äiti tuijottaa apaattisena kuollutta miestänsä. Kjell repii rikki isän verisen paidan ja alkaa yhdessä veljiensä kanssa puhdistaa pölyisiä ikkunaruujuja. Äitikin tempautuu irti surustaan ja lamaannuksestaan ja liittyy Kjellin rinnalle. Työstä tulee symbolinen riitti, jolla on vapauttava vaikutus.

Ådalen 31 on yksi Widerbergin taitavimmin rakennettuja elokuvia. Kuten *Korppikorttelissa* hän osaa yhdistää lyyrisen ja musikaalisen tunnelmoinnin dokumentaariseen lähestymistapaan. Miljööankurointi toteutuu vahvana, yksityiskohtaisena, läheltä nähtynä. Todellisuuskuva välittyy kompleksisena, siinä on totuutta joka on yhtä kuin uskollisuutta kokemukselle.

– Stig Björkman (teoksesta "Nya bilder och dagsljus – 10 svenska regissörporträtt", 1978)